

Acer platanoides (Javor mléč)

synonyma: *Acer cappadocicum* subsp. *turkestanicum*, *Acer dieckii*, *Acer dieckii* f. *integrilobum*, *Acer dieckii* f. *monstrosum*, *Acer fallax*, *Acer laciniatum*, *Acer lactescens*, *Acer laetum* var. *cordifolium*, *Acer lobelii* var. *dieckii*, *Acer lobergii*, *Acer platanifolium*, A. f. *acuminatum*, A. f. *adpersum*, A. f. *albescens*, A. f. *albodentatum*, A. f. *albovariegatum*, A. f. *argutum*, A. f. *aureomarginatum*, A. f. *bicolor*, A. f. *buntzleri*, A. f. *coloratum*, A. f. *columnare*, A. f. *commune*, A. f. *cucullatum*, A. f. *cuneatum*, A. f. *dilaceratum*, A. f. *dissectum*, A. f. *drummondii*, A. f. *erectum*, A. f. *globosum*, A. f. *incumbens*, A. f. *irregulare*, A. f. *laciniatum*, A. f. *laetum*, A. f. *latifolium*, A. f. *lorbergii*, A. f. *meyeringii*, A. f. *nanum*, A. f. *pictum*, A. f. *plicatum*, A. f. *productum*, A. f. *pseudotruncatum*, A. f. *puckleri*, A. f. *pygmaeum*, A. f. *reitenbachii*, A. f. *roseobullatum*, A. f. *rubrum*, A. f. *rufescens*, A. f. *schwedleri*, A. f. *undulatum*, A. f. *variegatum*, A. f. *wittmackii*, A. var. *albovariegatum*, A. var. *aureovariegatum*, A. var. *bullatum*, A. var. *buntzleri*, A. var. *coloratum*, A. var. *columnare*, A. var. *crispum*, A. var. *cucullatum*, A. var. *decussatum*, A. var. *drummondii*, A. var. *globosum*, A. var. *hederifolium*, A. var. *heterophyllum*, A. var. *heterophyllum-variegatum*, A. var. *incumbens*, A. var. *laciniatum*, A. var. *lactescens*, A. var. *lobatum*, A. var. *macrocarpum*, A. var. *minimum*, A. var. *nanum*, A. var. *palmatifidum*, A. var. *palmatum*, A. var. *palmipartitum*, A. var. *pubescens*, A. var. *purpureum*, A. var. *reitenbachii*, A. var. *rubrum*, A. var. *schwedleri*, A. var. *stollii*, A. var. *undulatum*, A. var. *variegatum*, *Acer reitenbachii*, *Acer rotundum*, *Acer schwedleri*, *Acer vitifolium*, *Euacer acutifolium*, *Euacer platanoides*

čeled': Sapindaceae

oblasti: Afganistán, Anglie, Arménie, Bělorusko, Britská Kolumbie, Bulharsko, Connecticut, Česká republika, Dánsko, Delaware, Estonsko, Finsko, Francie, Gruzie, Idaho, Illinois, Indiana, Írán, Irsko, J Švédsko, J Ural, Jugoslávie, JZ Rusko, Katalánsko, Kavkaz, Kentucky, Kyrgyzstán, Litva, Maďarsko, Maine, Malá Asie (Anatolie), Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Montana, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Norsko, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Oregon, Pákistán, Pennsylvania, Polsko, Pyreneje, Quebec, Rakousko, Řecko, Rhode Island, Rumunsko, S Itálie, Severní Karolína, Slovensko, SV Evropa, Švýcarsko, Ťan-šan, Tennessee, Turkestán, Ukrajina, Vermont, Virginie, Washington, Wisconsin, Z Rusko, Západní Virginie

Roste v Evropě a Malé Asii v podobě opadavého stromu. Dožívá se věku 150 - 200 (i 250)let. Dorůstá výšky 20 - 30m při průměru kmene až 1,5m a šířky 15m v široce sloupovitém habitu. Barva borky je v mládí šedá, se stářím tmavne a síťovitě praská a je brázditá. Pupeny jsou červené. Listy jsou vstřícné, dlouhé 5 - 18 (i 25)cm, široké 5 - 13 (i 25)cm, ostře zubaté, dělené na (3 -) 5 - 7 laloků, báze je široce srdčitá, vzácně uťatá nebo široce klínovitá, spodní strana je světlejší, laloky špičaté až zašpičatělé, řídce zubaté a podzimní barva je žlutá nebo červenooranžová. Při poranění z 6 - 12 (i 20)cm řapíku vytéká bílá tekutina. Kvete žlutými květy v chocholičnatých hroznech s korunou délky 5 - 6mm. Kališní lístky jsou obvejčité, okvětní lístky užší. Květy mohou být oboupohlavné i jednopohlavné. Plodem je křídlatá 2nažka dlouhá 3 - 5 (i 7)cm a svírá tupý úhel. Je vhodný pro bonsajové pěstování. Největší exemplář u nás se nalézá u Horky nad Sázavou na Kutnohorsku. Obvod kmene dosahuje 5,3m. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Acuminatum' - listy zelené, laloky užší s protáhlou úzkou špičkou
- 'Adpersum' - listy v mládí tlusté s malými ostře vyniklými červenými skvrnami
- 'Alberta Park' - úzce kuželovitý habitus; borka odolnější na mrazové trhliny; listy tuhé, mírně kožovité, matně zelené; rychlý růst
- 'Albescens' - listy při rašení béžovobílé, brzy zelené, v létě nebo na podzim rašící listy načernalé
- 'Albo-dentatum'/'Albo-marginatum' - letní listy 3laločné, částečně bez laloků, bíle pomoučené, na okraji jemně zubaté
- 'Aureo-variegatum'/'Argenteo-variegatum'/'Variagatum'/'quadricolor'/f. *variegatum* - skvrny na listech

- zpočátku narůžovělé, později bílé, někdy celá polovina listu bílá nebo bíle převládající
- 'Almira' - zakrslý, kulovitý, později deštníkovitý kompaktní strom; výška ve 30ti letech 5 - 6m; listy leskle zelené, na podzim žluté
 - 'Argutum' - listy zelené, hluboce stříhané, laloky úzké, na okraji různě zubaté, většinou zakřivené
 - 'Aureo-marginatum'/'Digitatum Aureo-marginatum'/'Yellowrim' - listy se žlutými okraji, obvykle 3laločné, laloky nápadně úzké, špičaté
 - 'Aurero-variegatum'/'Flavo-variegatum' - listy při rašení načervenalé s velkými žlutými skvrnami
 - 'Autumn Red' - kompaktní habitus; listy bronzovočervené, na podzim červené a oranžové
 - 'Bailpride' - listy hluboce rezeklané, na podzim žluto bronzové
 - 'Bicolor' - listy zelené, nejprve žlutěskvrnitě, později bíle skvrnitě
 - 'Brevilobum' - laloky listů mělké
 - 'Buntzelii'/'Buntzleri' - listy při rašení červenohnědé, skvrny zprvu oranžovohnědé, později žluté, žilky trvale červené
 - 'Carlton' - zakrslý
 - 'Cavalier' - koruna kulatá a kompaktní; výška ve 40ti letech 10 - 12m
 - 'Champtree' - široce rozkladitý až široce vejčitý habitus s rovným kmenem; výška 15 - 18m a šířka 12m; listy leskle zelené
 - 'Charles F. Irish'/'Chas. F. Irish' - vysoké kmene s hustou polokulovitou korunou; výška 15 - 20m; listy mírně menší
 - 'Charles Joly'/'Karel Sjolivetti' - převislý, větve vodorovné, nepravidelné, později široce rozkladitý; výška do 10m; listy hluboce stříhané, v mládí růžovofialovočervené, později tmavězelené až růžovofialovozelené
 - 'Cindy Lou' - zakrslý, vzpřímený; drobné listy
 - 'Cleveland' - vejčité vzpřímený hustý habitus; výška 10 - 15m; postranní větve vystoupavé, hlavní kmen silný, málo větvený; listy bledězelené, v mládí červeně mramorované
 - 'Cleveland Two' - kompaktní kuželovitý strom s hustou korunou
 - 'Columnarbroad'/'Parkway' - koruna pyramidální až oválná, silný kmen, husté olistění, podzimní barva žlutá
 - 'Columnare'/'Column'/'nanum'/'f. columnare - sloupovitý; výška 15 - 20m, šířka 8m; mívá více kmenů; listy stejné nebo menší, tmavězelené
 - 'Commune' - báze listů otevřeně srdčitá
 - 'Conquest'/'Conzam' - sloupovitý habitus; výška 10m, šířka 2,5m; listy tmavě růžovofialovočervené, podobné 'Crimson King', v létě zelenější
 - 'Crimson King'/'Schwedleri Nigrum'/'A. schwedleri nigrum - oválný habitus; ve 25 - 30ti letech výška 12 - 15m; listy po celou dobu tmavě růžovofialovočervené, v létě neznatelně zelenají
 - 'Crimson Sentry' - habitus vzpřímený; výška 8 - 10m, šířka 4,5m
 - 'Crispum' - okraje listů zkadeřené až kornoutovité či kapucovité, žilky vějířovité
 - 'Cucullatum'/'Crimped'/'Cucullata' - výška do 10m; listy zelené, dlouhé i široké 8cm, nepravidelně mělce laločné, v přední části až 7 drápkovitých laloků, někdy mezi hlavními žilkami nafouklá, báze široce klínovitá, dlouhé řapíky
 - 'Cuneatum' - báze listů klínovitá, okraj zkadeřený
 - 'Cuprescens' - měďnatě zbarvené listy
 - 'Deborah' - vzpřímený široce oválný až kulovitý habitus; výška a téměř i šířka do 15m; listy v mládí růžovofialovočervené, později zelené, na podzim oranžovožluté nebo žluté
 - 'Decussatum' - listy 3laločné, křížovitého tvaru
 - 'Dilaceratum' - výška 4 - 5m; mladé větve zelené; listy asymetrické, různě tvarované, deformované, někdy nevyvinuté, okraje nažloutlé
 - 'Dissectum'/'Palmatum'/'f. palmatifidum'/'var. palmatum - široký; výška do 6m; listy tmavězelené, dlouze řapíkaté, hluboce nepravidelně téměř až k řapíky 5tisečné, úkrojky nepravidelně a hluboce laločnaté, při rašení hnědočervené; pomalý růst
 - 'Donig' - listy široce béžově olemované
 - 'Drummondii'/'Harlequin' - mírně nepravidelný; výška 10 - 12m; hustě větvený; listy při rašení bleděrůžové, později bledězelené, široce nepravidelně bílé či béžově lemované

- 'Emerald Queen' - vzpřímený habitus ve stáří se širokou hustě větvenou korunou; výška i šířka 15m nebo více; listy více kožovité, při rašení narůžovělé, na podzim žluté; rychlý růst
- 'Erectum'/'Ascendens'/f. erectum - úzce pyramidální habitus; výška 12 - 15m; větve silné, krátké, vzpřímené; listy velké, tmavězelené, dlouhé až 25cm
- 'Eurostar' - úzce pyramidální habitus se silným kmenem; výška až 20m; listy tmavězelené, větší, na podzim bleděžluté; rychle roste
- 'Ezestre'/'Easy Street' - širší pyramidální habitus; výška 12m, šířka 6m; listy tmavězelené, na podzim žluté; rychlý růst
- 'Faassen's Black'/'Atropurpureum Globosum'/'Crimson Sunburst'/'Globosum Atropurpureum' - menší, výška do 10m; listy tmavěčervené až černočervené, na horní straně lesklé, okraj mírně nadvinutý, mladé listy hladké; květenství růžovofialovočervené, okvětní lístky žlutozelené; stopky plodů červené
- 'Faassen's Redleaf' - listy červené
- 'Fairview' - užší a více vzpřímený habitus, v mládí široce oválný; výška 14 - 15m, šířka 9 - 11m; listy v mládí červnorůžovofialové, na podzim žluté
- 'Farlake's Green' - výška do 20m; listy pevné, zelené; rychlý růst
- 'Geneva' - mělké laloky, podzimní barva růžovofialová
- 'Globosum'/'Compactum'/'Globe'/f. compactum/f. globosum/var. globosum/var. compacta - hustý ploše kulovitý habitus; ve 25 - 30ti letech šířka 3m; listy při rašení někdy červenohnědé nebo načervenalé, ostře špičatě zubaté, velké 4 - 8cm, hustě seskupené
- 'Golden Globe' - listy žluté
- 'Goldsworth Purple'/'Goldsworth Crimson' - koruna rozložitá, mírně nepravidelná; výška 12 - 15m; listy tmavěčervené až černočervené, v mládí silně svrasklé, světle hnědočervené
- 'Greenlace' - vzpřímený habitus; výška 12 - 15m; listy hluboce stříhané
- 'Heterophyllum Aureo-variegatum' - široce sloupovitý habitus; listy malé, mírně deformované, obvykle pouze 3laločné, okraj nepravidelně žlutý
- 'Heterophyllum Variegatum' - listy asymetrické, široké 10 - 12cm, laloky různě velké, zuby dlouhé až úzké, při rašení bledězelené, okraj zprvu růžový, později bleděžlutý
- 'Incumbens' - báze hluboce srdčitá, laloky se překrývají
- 'Irregulare' - listy asymetrické listy, okraj mírně vroubkovaný, není panašovaný
- 'Jade Glen' - kulovitý, později více otevřený habitus se širokou korunou; výška 15m; listy tmavězelené, na podzim nažloutlé; rychlý růst
- 'Jakobsen's Micropot' - zakrslý; výška do 1m; drobné listy
- 'Jirka' - nízký; listy menší, nepravidelně laločnaté, zelené, hustě nahloučené palisty
- 'Jouinii' - žluté skvrny na listech
- 'Laciniatum'/'Bentleaf'/'Eagle Claw'/'Laciniosum'/var. laciniatum - výška 10 - 12m; listy hluboce stříhané s úzkými laloky, okraje nerovnoměrně hluboce zubaté, okraje drápkovitě podvinuté
- 'Laetum' - listy bledězelené, později tmavší
- 'Lamis'/'Crystal'/'Lamis Crystal' - rovný kmen; výška i šířka 15 - 18m
- 'Latifolium' - velké listy, v mládí s červenými skvrnami
- 'Lutescens' - nažloutlé listy
- 'Maculatum' - řidčeji větvený habitus; výška 7 - 10m; listy mohou být trochu menší, bazální laloky drobné nebo chybí, v mládí žlutě nebo béžově skvrnitě, později bledězelené, na podzim nažloutlé nebo naoranžovělé
- 'Marginatum Album' - okraje listů bíle tečkované
- 'Marit'/'Steffie' - v 10ti letech výška 1m, max. do 1,5m; listy kadeřavé, na podzim oranžové
- 'Medzam'/'Medallion' - široce oválný nebo vejčitý strom, koruna hustá; výška 14m, šířka 12m; listy tmavězelené, tlusté, na podzim červené a zlaté
- 'Meyering' - vzpřímený habitus; výška 12 - 15m; listy při rašení bleděhnědé, brzy zelenají, na podzim oranžovočervené a červenohnědé
- 'Microphyllum' - menší listy
- 'Moonlight' - listy číste béžovožluté, později zelené
- 'Multicolor'/'Albo-variegatum Multicolor' - listy bledě růžovopestře, později šedorůžové

- 'Natorp' - pomalý růst; listy malé, červenorůžovofialové
- 'Novusch' - zakrslý, listy menší, stříhané
- 'Oekonomierat Stoll'/'Stollii' - strom výška 6 - 8m; listy převážně 3laločné, podobné břechťanu, tmavě červozelené, celokrajné, dlouhé do 20cm, mladé listy tvoří kornoutky, někdy jsou načervenalé
- 'Olmsted'/'Improved Columnar'/'Olmstead'/'Rochester' - sloupovitý až úzce kuželovitý; výška 15 - 18m; listy mohou být menší; pomalý růst
- 'Oregon Pride' - široce vejčitý habitus; výška 12 - 15m; hluboce rozeklané lesklé tmavězelené listy; rychlý růst
- 'Palmatifidum'/'Cutleaf'/'Digitatum'/'Lorbergii' - hustě větvený; výška 12 - 15m; mladé větve drsné, žlutohnědé; listy světlejší, na podzim žluté, rozeklané až k řapíku, laloky hluboce zoubkované, špičky zahnuté
- 'Pendulum' - široce protáhlý habitus s kaskádovitou korunou; větve obloukovitě převislé
- 'Peterse's Grüne' - hustě pyramidálně vejčitý habitus; rychlý růst
- 'Pictum' - listy bíle pestré, při rašení růžové, později bíle pomoučené; rychle roste
- subsp. *platanoides*/A. *dasysphyllum*/A. *dobrudschae*/A. *fallax*/A. *lactescens*/A. *laetum* var. *cordifolium*/A. *platanifolium*/A. *rotundum* - obě strany stejně zelené, holé, na spodní straně paždí žilek ochlupené
- 'Plicatum' - listy zelené, hluboce 5tilaločné, laloky dlouze 3úhlé, na okraji hluboce zubaté, báze klínovitá, mezi žilkami zvrásněné
- 'Pond'/'Emerald Lustre'/'McGill' - vzpřímený habitus s okrouhlou rozložitou korunou; výška až 15m; listy středně až tmavě leskle zelené, na podzim žluté; rychlý růst
- 'Princeton Gold' - ve 20ti letech výška 10m a šířka 9m; listy žluté, odolné na slunce
- 'Pseudotruncatum' - báze listů téměř uťatá
- 'Pubescens' - listy na spodní straně ochlupené
- 'Pückleri'/'Pueckleri'/'Reichsgraf von Pueckler' - nízký; listy při rašení pestře červeně, růžově, šedě, hnědě a bíle skvrnitě, později pouze bíle skvrnitě
- 'Purple Heart' - červené listy i přes dobu vegetace
- 'Purpureum' - při rašení matně červené listy
- 'Pygmaeum' - zakrslý široce vejčitý keř větvený až k zemi; listy zelené, velké 3,5 - 6cm
- 'Pyramidale Nanum'/'Nanum'/'Nanum Pyramidale'/'Pyramidale' - pyramidální keřovitý strom; ve 20ti letech výška 4 - 5m; listy menší, stejného tvaru, zelené, na podzim žluté; pomalý růst
- 'Quadricolor'/'Albo-variegatum Quadricolor'/'Coloratum' - listy růžové, později bíle tečkované
- 'Recurvum' - zahnuté plody
- 'Reitenbachii'/'Bloodleaf'/'Nigrum'/'Reichenbachii'/'Youngii' - výška až 15m; listy na jaře červozelené až červené s mnoha tmavěčervenými tečkami, později černočervené až tmavě červozelené a to až do podzimu, okraj bývá mírně nadvinutý; okvětní lístky a stopky včetně kalich na vnější straně červené
- 'Rezek' - zakrslý; listy pokroucené
- 'Rosebud' - listy červené, později tmavězelené
- 'Roseo-bullatum' - růžovopestré puchýřnaté listy
- 'Roseobullatum' - tmavězelené, občas puchýřnatě růžové listy
- 'Royal Crimson' - červenolistý
- 'Royal Red' - výška 15 - 20m; listy červené, lesklé, tmavěčervené; květy oranžovočervozeluté
- 'Rubrum' - listy zelené, na podzim tmavěčervené; květenství zelené
- 'Ruby' - v 10ti letech výška 6m; listy tmavě červenorůžovofialové, později zelenají, dlanitě rozeklané
- 'Rufescens' - listy při rašení červenohnědé až červenobronzové, brzy zelenají
- 'Sanguineum' - listy na podzim červené
- 'Scanlon Gold' - výška 12 - 15m; listy zelené, na podzim žluté
- 'Schwedleri'/'Atropurpureum'/'Purpurascens'/'f. schwedleri'/'var. schwedleri' - mohutnější; výška 20 - 22m; listy při rašení červené, později tmavě červozelené až olivově zelené, horní strana lesklá, okraj mírně podvinutý, žilky a řapíky červené, na podzim oranžovožluté; květy růžovofialovožluté

- 'Schwedleri Holata'/'Holata' - čarověník; listy v mládí červené, později zelenají
- 'Stand Fast'/'Standfast' - zakrslý; ve 25 - 30ti letech výška 80cm a šířka 50cm; hustě olistěný kmen; listy menší, nápadně stříhané, některé s dlouhými špičkami, v mládí vrásčité, tmavě červenozelené, zprvu lesklé
- 'Summershade' - vzpřímený široce vejčitý až kulovitý habitus; výška až 20m; liste velké, tlustší, mírně kožovité, tmavé, na podzim žluté; rychlý růst
- 'Superform'/'Miller's'/'Miller's Superform'/'Superform Miller' - habitus strnule vzpřímený, rovný kmen; výška 20 - 22m; listy tmavězelené, lesklé; rychlý růst
- 'Tharandt' - listy téměř okrouhlé, málo laločnaté, podobné zmarličníku
- subsp. turkestanicum/A. cappadocicum subsp. turkestanicum/A. laetum var. regelii/A. lipskyi/A. lobelii/A. lobelii subsp. laetum/A. pseudo-laetum/A. turkestanicum - severovýchdoní Afganistán, Pakistán, Turkestán a Írán; výška 12 - 15m; mladé větve červenohnědé, holé, v mládí jemně žláznaté; listy 5 - 7 (i 3)laločné, dlouhé 6 - 9 (i 10)cm, široké 8 - 12cm někdy i velké 10 - 25cm, tlusté, téměř kožovité, báze srdčitá až téměř uťatá, laloky 3úhlé, celokrajné, na spodní straně v paždí žilek chlupaté, řapíky jsou dlouhé (5 -) 10 - 12 (i 20)cm; květenstvím je 15 - 30tičetný vzpřímený chocholík o průměru 1 - 1,4cm, kališní lístky jsou oválné, nazelenalé, tupé, má 5 okvětní bělavých nebo žlutozelených lístků min. délky kališních; plodem je 2nažka s 2,5 - 5cm široce srpovitými křídly
- 'Umbraculiferum' - deštníkovitá koruna
- 'Undulatum' - čepel mezi žilkami zvlněná a puchýřnatá, okraj zvlněný a zkadeřený, zuby krátké, špičaté
- 'Verkade's Albright' - listy béžovobíle lemované, na podzim s bronzovým nádechem
- 'Walderseei' - koruna eliptická až vejčitá; výška 8 - 10m; listy nerovnoměrné, mělce vykrajované, při rašení šedozeleň narůžovělé nebo nahnědlé, později jemně hustě bíle tečkované
- 'Wittmackii' - asymetrické listy, okraj stejnoměrně zubatý, mladé listy barevné, okraj žlutý a zuby červené

Vyhovují mu vlhké lehké půdy, ale i štěrkové. Na pH nemá speciální nároky, líbí se mu ale více ve vlhké půdě. Na jaře se nesmí ořezávat, roní pak z ran sladkou šťávu, čímž se výrazně oslabuje. Je plně mrazuvzdorný do -34°C.

<https://www.rostliny.net/>